

Examenul național de bacalaureat 2024

Proba E. d)

Psihologie

Simulare

Profilul umanist din filiera teoretică, profilul servicii din filiera tehnologică și toate profilurile și specializările din filiera vocațională, cu excepția profilului militar

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I TÊTEL

(30 pont)

Îrja a vizgalapra a helyes válasz betűjelét! Egyetlen helyes válaszlehetőség van.

1. Az érzékelés az az elemi pszichés folyamat, amely a tárgyak tulajdonságait megmutatja:
a. teljességükben b. elkülönült képekben c. gazdag képekben d. egységes képekben
2. Az a tény, hogy az észlelési kép a tárgy lényeges jellemzői mellett a részleteket is magába foglalja, azt jelenti, hogy:
a. másodlagos b. tartalomban gazdag c. töredezett d. tartalomban szegény
3. A szikragyújtású motor képe a képzetalkotás folyamatában létrejön:
a. a tárgyál szemtől-szemben c. elsődleges felfedezésen keresztül
b. itt és most d. a tárgy hiányában
4. A Harry Potter sorozat első kötetének kéziratát 12 kiadó utasította el, mielőtt a Bloomsbury kiadta volna. Erről az aspektusról az író, Joanne K. Rowling, így nyilatkozott: „A kudarc nem más, mint egy lecke. Ha abbahagyom az írást, ma nem lennék ott, ahol most vagyok.” A fent említett helyzet egyik példája a:
a. bátorságnak c. nyugalomnak
b. függetlenségnek d. kitartásnak
5. A pozitív és negatív érzelmi állapotok gyakori és indokolatlan egymásba való átváltása jele:
a. az egyén érzelmi érésének c. az egyén érzelmi instabilitásának
b. az egyén érzelmi stabilitásának d. az egyén érzelmi kiegyensúlyozottságának
6. Amikor a figyelem a szubjektivitás síkján jelentkezik, azt úgy észleljük, mint:
a. egy relaxációs állapot, amely a neuropszichológiai energia kiválasztásából ered
b. egy feszült állapot, amely a neuropszichológiai energia koncentrációjából ered
c. egy relaxációs állapot, amely a neuropszichológiai energia stabilitásából ered
d. egy relaxációs állapot, amely a neuropszichológiai energia mobilitásából ered
7. A szabályozó pszichés folyamatok szempontjából, amit az ember egy akadály leküzdése érdekében mozgósít:
a. az észlelés c. a fizikai erőfeszítés
b. a tanulástechnikai erőfeszítés d. az akaratlagos erőfeszítés
8. Einstein relativitáselmélete forradalmasította a fizika teljes tudásterületét. A kreativitás szintje, amelynek ez egyik szemléletes példája:
a. innovációs b. feltaláló c. teremő d. produktív
9. Alex filozófiából azért tanul, mert érdekli és szenvedélye. Aminek jelenlétére ez a példa rávilágít:
a. a megismerési motiváció c. a pozitív motiváció
b. a negatív motiváció d. a morális és spirituális motiváció
10. Anita szomorúságot érez, amikor a nagymamája megbetegszik. Amit ez a példa szemléltet:
a. hangulatot b. szenvedélyt c. jelen idejű emóciót d. felsőbbrendű emóciót

II. TÉTEL

(30 pont)

Adott a következő szöveg:

A képzelet központi helyét a személyiség megnyilvánulásában csak az eredményeit támogató, ellenőrző, értékelő, a tévedésektől és a felesleges fantáziákba csúszástól megóvó gondolkodással való szoros kapcsolat feltétele között töltheti be.

- a) Nevezzen meg két lelki folyamatot/jelenséget melyre utalást talál a szövegben! **6 pont**
- b) Írja le három jellemzőjét az a) pontban megnevezett egyik lelki folyamatnak/jelenségnek! **6 pont**
- c) Magyarázza meg körülbelül egy oldal terjedelemben, a fogalmakat a sajátos pszichológiai jelentésükben használva, hogy a szövegben tárgyalt és az a) pontban meghatározott lelki folyamatok/jelenségek közötti kölcsönhatást! **8 pont**
- d) Szemléltesse egy konkrét példán keresztül a képzelet egyik formáját! **4 pont**
- e) Érvekkel támassza alá arra a tényre vonatkozó álláspontját, mely szerint: a megoldási stratégiák, bár számosak, a probléma típusa és megoldási eszközei szerint két fő kategóriába sorolhatók! **6 pont**

III. TÉTEL

(30 pont)

Olvassa el figyelmesen a következő szöveget:

„Ő értelmiségi családban született, a román iskola kiváló hagyományai szerint tanult, orvossá a román orvosi iskola titánjai képzették, a két világháború közötti románia szellemi csillogásának befolyása alatt levő Ana Aslan személyisége a világos intelligencia, a merészség, a kitartás, a nőiesség és a romantika keveréke volt. Ana Aslan hódolattal volt mesterei iránt. A hálátlanságot megbocsáthatatlan bűnnek tartotta. Makacsul kereste az igazságot. Idézem: "Gyűlölöm a hazugságot, amit az ember szellemi méltóságának legsúlyosabb megsértésének tartok. A hazugság végtelenül rosszabb, mint a tévedés; előre megfontolt és elfogadott tévedés".

Valentin Lipatti így jellemzi őt: "Ez a nagyszerű hölgy egy finom, törékeny tünemény volt, akin megakadt az ember tekintete. Úgy tűnt, hogy minden intelligenciája nagy zöldesbarna szemében összpontosult kíváncsisággal, iróniával, élni és dolgozni akarással társulva. (...)

Azok az órák, amelyeket Ana Aslannal beszélgetve töltöttem, személyiségének felfedezését is jelentették –furcsa és csodálatos elegye az intelligenciának és az iróniának, a gyermeki lelkesedésnek és félénkségnek, az igényességnek és a szigorúságnak, az önmagával való elégedettségnek és egoizmusnak, de az önátadásnak is. (...) Átható tekintete egyfelől megsemmisít minden szándékot arra, hogy bármilyen módon megismételd magad, másfelől haszontalanná tett minden szándékot arra, hogy megfigyelő szellemével és különösen intuíciójával szembe helyezkedj el. Milyen titkon keresztül uralt ez a törékeny jelenés pusztja jelenlétével minden társaságot, amelyben megjelent? A nőies a józan eleganciájától, a magas kifinomultságától, igényes munkatársaival, de különösen önmagával szemben, Ana Aslan személyisége csodálatos ötvözete volt a megszorításoknak, az akaratnak, a szigorú fegyelemnek, az érzékenységnek, az életszeretnek és a körülötte lévők bölcs megértésének. A küzdelmes élet, a csalódások és a diadal, valahol mélyen eltemette a fájdalmas sebezhetőséget és a szeretet iránti vágyat. Az odaadás, amellyel átölelte a szakmáját, nem hagyott helyet egy család alapítására. (...) Túlmutatva azon, hogy szigorúan ellenőrizte és uralta külső megnyilvánulásait, a Grieg és Chopin zenéje iránti rajongása árulkodott kifinomult és erőteljes érzékenységről."

(...) Személyisége lenyűgöző: öltözkékét mintha skatulyából húzták volna ki, sziluettje áramvonalas, távolságtartó mégis tisztelettudó, mindig rendezett és frizurát viselt, visszahúzódó mégis szívélyes. Mint mindenki, aki egy szenvedélyes célnak szenteli magát, Ana Aslan hihetetlenül fegyelmezett életmóddal és szigorral rendelkezett. Tiszteletben tartotta a társadalmi normákat, és még ha egyedül vacsorázott is, soha nem evett anélkül, hogy elegánsan öltözzön, illatos legyen, és viselje kedvenc ékszereit. Egy interjúban önmagáról azt mondta, hogy szereti az embereket és az élettörténeteiket, még ha nem is mindig értették meg a körülötte lévők. Úgy döntött, soha nem házasodik meg, és nem vállal gyerekeket. Mindenek felett az orvosi pályát választotta. Azt részesítette előnyben, hogy ruháit Milánó egyik divatházából hozza, és bevallotta, hogy egyetemi éveiben hajlandó volt egy hónapra elegendő pénzét egy ruhára költeni, csak hogy az a ruha szép legyen. Sokat dolgozott, akár 12 órát naponta, de tudott divatos lenni: bridzsezett, zenét hallgatott és balettelőadásokra járt."

(<http://www.fundatiaanaaslan.ro/books/inmemoriam.pdf>)

Az adott szövegből kiindulva válaszoljatok a következő kérdésekre:

1. Nevezze meg C. G. Jung elmélete alapján Ana Aslan temperamentumának típusát. Írjon a szöveg alapján két gondolatot/kijelentést, amely alátámasztja adott választát! Pontozva van:
 - a. Ana Aslan temperamentumának C.G. Jung elmélete szerinti megnevezése, **2 pont**
 - b. a szöveg bármely két olyan gondolatnak/állításnak a kiválasztása, amely az adott választ alátámasztja. **4 pont**
2. Úgy gondolja, hogy Ana Aslan egy intelligens személy? A szövegre való hivatkozással indokolja meg a választát! **4 pont**
3. A szöveg Ana Aslan kapcsán pontosítja azt a tényt, hogy *hihetetlenül fegyelmezett életmóddal és szigorral rendelkezett*. A megadott szöveg alapján említsen meg két okot, amelyek alátámasztják ezt az állítást! **6 pont**
4. Mutassa be, fél oldal terjedelemben G. W. Allport elmélete alapján, Ana Aslan jellemét, kiemelve ennek egy kardinális és két fő vonását! Pontozásra kerül:
 - a. Ana Aslan jellemének egy kardinális vonásának kiemelése **2 pont**
 - b. Ana Aslan jellemének bármely két központi vonásának kiemelése **4 pont**
 - c. a bemutatás koherenciája **1 pont**
 - d. a terjedelmi keretekhez való igazodás **1 pont**
5. Indokoljátok azon állítást, amely szerint *a meggyőződések olyan valós elvi erőforrások, amelyek irányítják és fenntartják a viselkedést a kitűzött célok elérésében*. **6 pont**